

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta financí a účetnictví

Katedra finančního účetnictví a auditingu

Obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Daňová evidence a její uplatnění u individuálního
podnikatele s řemeslnou živností**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor bakalářské práce: Eliška Štěpinová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jan Molín, Ph.D.

Rok obhajoby: 2012

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „**Daňová evidence a její uplatnění u individuálního podnikatele s řemeslnou živností**“ vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další použité zdroje jsem řádně uvedla v přiloženém seznamu.

V Praze dne

.....

podpis

Poděkování:

Tímto bych ráda poděkovala Ing. Janu Molínovi, Ph.D za vedení mé bakalářské práce, za cenné rady, připomínky, trpělivost a ochotu kdykoliv pomoci. Dále také děkuji Ing. Ladislavě Zámečnickové za pomoc a poskytnutí materiálů souvisejících s praktickou částí mé práce a samozřejmě mé rodině a blízkým za podporu při studiu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku daňové evidence u individuálního podnikatele, konkrétně podnikatele s řemeslnou živností. Práce je rozdělena na dvě hlavní části. První část je teoretická a vymezuje základní pojmy a povinnosti podnikatele, obsahuje úvodní poznámky k daňové evidenci, k jejímu obsahu a formě, k evidenci příjmů a výdajů, majetku a závazků jako součásti daňové evidence. Zabývá se také tématem konce zdaňovacího období a jeho dopadem na daňovou evidenci, výpočtem daňového základu a následné daně z příjmů podnikatele. Druhá část je věnována praktickému příkladu vedení daňové evidence u podnikatele vykonávajícího řemeslnou živnost, který shrnuje a aplikuje znalosti načerpané z části teoretické.

Klíčová slova: individuální podnikatel, příjmy a výdaje, zdaňovací období, základ daně z příjmů, daň z příjmů.

Obsah

Úvod	7
1. Vymezení základních pojmů a povinností individuálního podnikatele	9
1.1. Pojem individuální podnikatel	9
1.2. Příjmy podnikatelů jako fyzických osob.....	9
1.3. Registrační povinnost OSVČ.....	10
1.4. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění podnikatele.....	11
1.4.1. Sociální zabezpečení podnikatele	11
1.4.2. Zdravotní pojištění podnikatele	12
2. Úvodní poznámky k daňové evidenci, její obsah a forma.....	13
2.1. Daňová evidence.....	13
2.2. Základní rozdíly mezi daňovou evidencí a účetnictvím	14
2.2.1. Dlouhodobý majetek	14
2.2.2. Zásoby.....	14
2.2.3. Pohledávky.....	15
2.2.4. Závazky.....	15
2.2.5. Základ daně z příjmů	15
2.3. Oceňování majetku a závazků.....	15
2.4. Obsah daňové evidence	16
2.5. Forma daňové evidence.....	17
3. Evidence příjmů a výdajů	18
3.1. Deník příjmů a výdajů.....	18
3.2. Evidence příjmů.....	19
3.3. Evidence výdajů.....	20
4. Evidence majetku a závazků jako součást daňové evidence.....	21
4.1. Dlouhodobý majetek	21
4.1.1. Evidence dlouhodobého majetku.....	22
4.1.2. Ocenění dlouhodobého majetku	23
4.1.3. Odpisy dlouhodobého majetku	23
4.1.4. Vyřazení dlouhodobého majetku	25
4.2. Leasing.....	26
4.2.1. Finanční leasing.....	26
4.2.2. Operativní leasing.....	26
4.3. Pohledávky	27
4.3.1. Evidence pohledávek	27
4.3.2. Oceňování pohledávek.....	27
4.4. Závazky	28

4.4.1.	Evidence závazků	28
4.5.	Daň z přidané hodnoty (DPH)	29
4.5.1.	Povinnost registrace plátce DPH	29
4.5.2.	Předmět DPH.....	29
4.5.3.	Evidence DPH	30
4.5.4.	Sazby daně DPH.....	30
5.	Konec zdaňovacího období a jeho dopad do daňové evidence.....	31
5.1.	Uzavírání deníku příjmů a výdajů	31
5.2.	Výpočet základu daně a daně z příjmů podnikatele	31
6.	Praktická část – příklad vedení daňové evidence u podnikatele vykonávajícího řemeslnou živnost ..	32
6.1.	Zadání příkladu na vedení daňové evidence podnikatele s řemeslnou živností	32
6.2.	Výpočet rovnoměrných odpisů automobilu	33
6.3.	Záписы hospodářských operací do peněžního deníku.....	33
6.3.1.	Leden 2010.....	34
6.3.2.	Únor 2010	34
6.3.3.	Březen 2010	35
6.3.4.	Duben 2010	35
6.3.5.	Květen 2010	35
6.3.6.	Červen 2010	35
6.3.7.	Červenec 2010.....	36
6.3.8.	Srpen 2010	36
6.3.9.	Září 2010.....	36
6.3.10.	Říjen 2010.....	36
6.3.11.	Listopad 2010.....	36
6.3.12.	Prosinec 2010	37
6.4.	Vyplnění daňového přiznání.....	37
6.4.1.	Příloha k přiznání k dani z příjmů fyzických osob.....	37
6.4.2.	Přehledy o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2010.....	39
6.4.3.	Přehledy termínů plateb na rok 2011	39
6.4.4.	Přiznání k dani z příjmů fyzických osob	41
6.4.5.	Přehled termínů plateb daně z příjmů na rok 2011	42
6.5.	Výpočet výdajů paušálem - procentem z příjmů.....	42
ZÁVĚR		44

Úvod

Téma „*Daňová evidence a její uplatnění u individuálního podnikatele s řemeslnou živností*“ jsem si vybrala z toho důvodu, že se v mém okolí stále více setkávám s lidmi, kteří sami podnikají a vedou právě daňovou evidenci. Z mého pohledu se jedná o zajímavé a stále více aktuální téma, a proto jsem se rozhodla, že si o dané problematice zjistím více informací a pokusím se do ní hlouběji proniknout. A navíc si myslím, že vše se lépe chápe na příkladech, proto jsem všechny nashromážděné informace zkompletovala a aplikovala na praktickém příkladu. Cílem této práce je ukázat, čemu všemu musí podnikatel věnovat pozornost, aby vedení jeho daňové evidence bylo řádné a obsahově odpovídalo legislativě a také, jaké hlavní rozdíly jsou zde oproti vedení účetnictví.

Práce je rozdělena do šesti hlavních kapitol, přičemž první kapitola vymezuje základní pojmy a povinnosti individuálního podnikatele. Podnikatel by měl znát terminologii daného oboru, aby věděl, co se od něj při vedení daňové evidence očekává a mohl tak lépe dostát svým povinnostem, které s vedením daňové evidence a podnikáním souvisejí.

Druhá kapitola pojednává o daňové evidenci jako takové, jejím obsahu a formě. Zásadní je obsah daňové evidence, nikoli forma, jelikož forma není nikde povinně předepsána. Dále jsou zde uvedeny hlavní rozdíly u dlouhodobého majetku, zásob, pohledávek, závazků a základu daně z příjmů mezi daňovou evidencí a účetnictvím.

Třetí a čtvrtá kapitola se zaměřuje na příjmy a výdaje, na jejich druhy a způsob evidence, a dále na majetek a závazky. Je zde vymezen též pojem peněžní deník, ve kterém se příjmy a výdaje evidují, jeho obsah a náležitosti. Co se týče majetku a závazků, je zde charakterizován dlouhodobý majetek, jeho druhy, evidence, odpisování a ocenění. Dále pak pohledávky a závazky a jejich evidence a v neposlední řadě daň z přidané hodnoty (DPH).

Předposlední kapitola se zabývá činnostmi, kterými podnikatel uzavírá zdaňovací období a z toho vyplývajícími dopady na daňovou evidenci. Jedná se zejména o uzavření deníku příjmů a výdajů a s tím související výpočet základu daně a daně z příjmů.

Poslední kapitola je věnována praktické části, kterou tvoří praktický příklad vedení daňové evidence u podnikatele, který vykonává řemeslnou živnost. Jsou zde popsány činnosti, které musel daný podnikatel učinit za jedno zdaňovací období v průběhu jeho podnikání. Jedná se zejména o výpočet odpisů automobilu, zápisy hospodářských operací do peněžního deníku

v jednotlivých měsících, vyplnění daňového přiznání s výpočtem základu daně a samotné daně z příjmů. A nakonec pro porovnání výpočet výdajů paušálem – procentem z příjmů, kde je zároveň uvedeno a výpočtem doloženo, jaký způsob je pro daného podnikatele výhodnější.

Tato práce je souhrnem získaných informací popsanych v teoretické části s cílem blíže pochopit danou problematiku a aplikovat dané znalosti na praktickém příkladu, který je postaven na oné teoretické části.

1. Vymezení základních pojmů a povinností individuálního podnikatele

1.1. Pojem individuální podnikatel

Jelikož je tato práce zaměřena na individuálního podnikatele, nejdůležitějším pojmem, který je potřeba vymezit, je právě pojem individuální podnikatel. Podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, ho lze definovat jako:

- a) osobu, která je zapsána v obchodním rejstříku,
- b) osobu podnikající na základně živnostenského oprávnění,
- c) osobu podnikající podle zvláštních předpisů na základně jiného oprávnění než živnostenského,
- d) osobu, která je zapsaná do evidence podle zvláštního předpisu a provozuje zemědělskou výrobu.

Individuální podnikatel by si měl umět vytyčit své cíle, plnit je podle plánu, být iniciativní, mít vysoké znalosti o oboru, ve kterém podniká, umět řešit předvídatelné i nepředvídatelné problémy a jeho podnikání by ho mělo duševně uspokojovat.

1.2. Příjmy podnikatelů jako fyzických osob

Příjem je jedním z nejdůležitějších pojmů, které souvisí s podnikáním a na kterých podnikání stojí. Pro podnikatele příjem představuje přijetí peněžních prostředků za provedené služby či prodané výrobky jak v hotovosti, tak na bankovní účet.

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, se příjmy rozlišují následovně:

- a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky,
- b) příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti,
- c) příjmy z kapitálového majetku,

- d) příjmy z pronájmu,
- e) příjmy ostatní.

1.3. Registrační povinnost OSVČ

Se začátkem podnikání nastává podnikateli ze zákona povinnost se registrovat u následujících institucí:

- a) u živnostenského úřadu,
- b) u správce daně – finančního úřadu,
- c) na zdravotní pojišťovně,
- d) na okresní správě sociálního zabezpečení – OSSZ.

Živnostenský úřad:

Podle zákon č. 455/1991, o Živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně ustanovení § 17, má podnikatel povinnost předem živnostenskému úřadu oznámit zahájení a též ukončení provozování živnosti. Další povinnosti, kterým podnikatel podléhá, jsou vymezeny v zákoně o živnostenském podnikání.

Finanční úřad:

Dříve byly povinnosti podnikatele vůči finančnímu úřadu vymezené zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, avšak tento zákon již neplatí a s účinností od 1. ledna 2011 byl nahrazen novým daňovým řádem¹. Poté, co podnikatel obdrží povolení nebo oprávnění k podnikatelské činnosti, nebo začne-li provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost, má povinnost se do 30 dnů registrovat u místně příslušného správce daně.

Okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ)

Povinnosti podnikatele vůči OSSZ jsou stanovené zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších před-

¹ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

pisů. Podnikatel je povinen oznámit okresní správě sociálního zabezpečení, ke které místně přísluší, podle místa trvalého bydliště, den zahájení podnikání, ukončení podnikání, zánik oprávnění vykonávat svojí činnost a další povinnosti vyjmenované v zákoně o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Těmto povinnostem musí podnikatel dostát nejpozději do 8. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž zahájil samostatnou výdělečnou činnost.

1.4. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění podnikatele

Jak již bylo řečeno, podnikatel je povinen se při zahájení podnikání zaregistrovat na zdravotní pojišťovně a na okresní správě sociálního zabezpečení. S touto povinností nastává podnikateli další zákonem daná povinnost platit pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

1.4.1. Sociální zabezpečení podnikatele

Podnikatel platí pojistné na sociální pojištění ze svého příjmu, přičemž část platby jde na důchodové pojištění, nemocenské pojištění a menší část na státní politiku zaměstnanosti. Avšak co se týče nemocenského pojištění, to je dobrovolné a tak se podnikatel může rozhodnout, zda pojistné na toto pojištění bude platit či nebude. Na sociální pojištění platí zálohy, které mu vyšly v přehledu o platbě sociálního pojištění. V tomto přehledu se doplní příjmy a výdaje, které jsou uvedeny v daňovém priznání a také kolik činily zálohy zaplacené během roku a následně se vypočte doplatek nebo přeplatek na sociálním pojištění. Vyměřovací základ pro každý měsíc na pojištění si může podnikatel určit sám, nesmí být však nižší než 50 % daňového základu za předchozí rok.

Pojištění	2010	2011	2012
Důchodové pojištění	28 %	28 %	28 %
Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	1,2 %	1,2 %	1,2 %
Nemocenské pojištění	1,4 %	2,3 %	2,3 %

Tabulka 1 Sazby pojistného na sociální zabezpečení²

² Zdroj: Finance.cz [online], 2012 [cit. 2012-05-21]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/socialni-pojisteni-osvc/zaklad-a-sazby/>

1.4.2. Zdravotní pojištění podnikatele

Na zdravotní pojištění musí podnikatel opět platit zálohy, jako je tomu u sociálního zabezpečení, které si vypočetl v posledním přehledu o příjmech a výdajích podávaném příslušné zdravotní pojišťovně. Avšak zálohy nesmějí být nižší, než je minimální záloha. Opět se na konci roku v přehledu doplní příjmy a výdaje, které jsou uvedeny v daňovém přiznání, sečtené zálohy zaplacené během roku a následně se vypočte doplatek nebo přeplatek na zdravotní pojištění.

Sazba pojistného na zdravotní pojištění činí 13,5 % z vyměřovacího základu.

2. Úvodní poznámky k daňové evidenci, její obsah a forma

2.1. Daňová evidence

S jistou nadsázkou lze konstatovat, že daňová evidence je vlastně náhrada dřívějšího jednoduchého účetnictví. Je však méně administrativně náročná, jednodušší po metodické stránce a neklade velmi přehnané nároky na technické vybavení. Aby byla zachována jednoduchost, zachycuje pouze peněžní toky, které přímo souvisejí s podnikáním, stav a pohyb majetku a závazků podnikatele. Základem daňové evidence je evidence majetku a závazků (dluhů), které slouží pro účely stanovení základu daně a daně z příjmu fyzických osob. Je možné také konstatovat, že daňová evidence poskytuje především podklady pro vyplnění daňového přiznání, resp. zejména pro stanovení základu daně z příjmů fyzických osob. Další výhodou vedení daňové evidence je v tom, že podává přehled o stavu a pohybu závazků a majetku podnikatele a tak se dá využít pro plánování, ekonomické rozhodování a řízení podnikání.

Podnikatelé mohou však evidovat pouze příjmy z podnikání a výdaje mohou uplatňovat jako tzv. „paušální výdaje procentem z příjmů“. Výhodou tohoto způsobu je jeho jednoduchost, evidují se pouze příjmy a pohledávky a podnikatel nemusí archivovat doklady za své skutečné výdaje.

Paušální výdaje jsou stanoveny procentem z příjmů a každá skupina příjmů má zákonem stanovené konkrétní procento:

- 80 % pro příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a příjmy z řemeslné živnosti,
- 60 % pro příjmy ze všech živností kromě řemeslných, ostatní příjmy ze zemědělské výroby, která není provozována zemědělským podnikatelem,
- 40 % pro příjmy z jiného podnikání dle zvláštních právních předpisů, z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového či jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných práv autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem, z jiné samostatné výdělečné činnosti,

- 30 % pro příjmy z pronájmu majetku zařazeného do podnikání a samostatné výdělečné činnosti.

2.2. Základní rozdíly mezi daňovou evidencí a účetnictvím

Ačkoli se tato práce zabývá daňovou evidencí, bylo by dobré, ukázat hlavní rozdíly, které jsou mezi vedením daňové evidence a účetnictvím. Následující podkapitoly se zaměřují na rozdíly v dlouhodobém majetku, zásobách, pohledávkách, závazcích a konstrukce základu daně z příjmů.

2.2.1. Dlouhodobý majetek

V daňové evidenci je dlouhodobý majetek vymezen zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje, že výdaj na pořízení hmotného dlouhodobého majetku není výdajem snižujícím základ daně z příjmů, avšak uplatněné daňové odpisy již základ daně snižují. Naopak ale platí, že výdaj na pořízení nehmotného dlouhodobého majetku je výdajem snižujícím základ daně z příjmů, jelikož nehmotný majetek se v daňové evidenci neodpisuje.

V účetnictví se dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek odpisuje a hodnota tohoto majetku se tak pomocí odpisů dostává do nákladů. Jak píše paní Cardová ve své knize: *„Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje nehmotný majetek podobně (ne však shodně) jako účetní přepisy.“*³ Dlouhodobý hmotný majetek je u podnikatele vedoucího účetnictví opět vymezen zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, podobně (ne však shodně) jako v účetních předpisech. Při zjišťování základu daně je nutné vypočítat rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy a tento rozdíl do základu daně pomítnout. Pokud jsou účetní odpisy větší než daňové, základ daně navýšíme o vypočítaný rozdíl. V opačném případě základ daně snížíme o tento rozdíl. Avšak mnoho účetních jednotek tuto úpravu obchází tím, že ve svých vnitřních směrnících uvádí, že účetní odpisy jsou rovny daňovým, a tím pádem není nutné daňový základ upravovat.

2.2.2. Zásoby

Zásoby jsou v daňové evidenci i v účetnictví shodně vymezeny účetními předpisy.

³ CARDOVÁ, Zdenka. Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 158 s. ISBN 978-80-7357-502-1.

2.2.3. Pohledávky

V daňové evidenci se pohledávky zaznamenávají v knize pohledávek. Ke každé se uvede datum, číslo dokladu, datum splatnosti, datum úhrady a částka, kdy datum úhrady je nejdůležitějším aspektem, jelikož se z něj v daňové evidenci počítá rozdíl mezi příjmy a výdaji a tím tedy i základ daně z příjmů.

V účetnictví se pohledávkou myslí nárok podnikatele na peněžité plnění vůči odběratelským subjektům.

2.2.4. Závazky

V daňové evidenci se závazky evidují v knize závazků, která má určité náležitosti jako je datum, číslo faktury, jméno dodavatele, datum splatnosti, datum úhrady a částku, která má být zaplacená. Opět se klade důraz na datum úhrady, které je důležité pro rozdíl mezi příjmy a výdaji a tak i pro výpočet daně z příjmů. Zobrazuje skutečnost, že peníze opravdu odešly z běžného účtu nebo byly zaplacený z pokladny.

V účetnictví je nejdůležitější datum vzniku závazku, které má vliv na výpočet výsledku hospodaření.

2.2.5. Základ daně z příjmů

Podnikatel vedoucí daňovou evidenci eviduje pouze příjmy a výdaje a základ daně z příjmů při vedení daňové evidence je následně zjištěn jako rozdíl mezi těmito příjmy a výdaji, resp. po promítnutí případných úprav.

Pokud vede účetnictví, eviduje náklady a výnosy a základ daně z příjmů při vedení účetnictví je následně opět zjištěn jako rozdíl mezi těmito náklady a výnosy, přičemž následně dochází k úpravě o položky způsobující rozdíl mezi výsledkem hospodaření a daňovým základem.

2.3. Oceňování majetku a závazků

Podnikatel musí svůj majetek a svoje závazky ocenit, což znamená, že k jednotlivým složkám majetku a závazků přiřadí peněžní hodnoty. Měl by takto učinit ve dvou okamžicích:

- a) k okamžiku, ve kterém se uskuteční hospodářské transakce,
- b) k poslednímu dni zdaňovacího období.

Ceny, kterými se majetek a závazky oceňují, jsou následující:

- a) pořizovací cena, která zahrnuje cenu pořízení i další náklady s pořízením související,
- b) cena ve výši vlastních nákladů, která se skládá z přímých a nepřímých nákladů,
- c) jmenovitá hodnota,
- d) reprodukční cena, tj. cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se dostává do daňové evidence (např. dary, nalezený majetek),
- e) zůstatková cena, která je rozdílem vstupní ceny majetku a celkové výše odpisů.

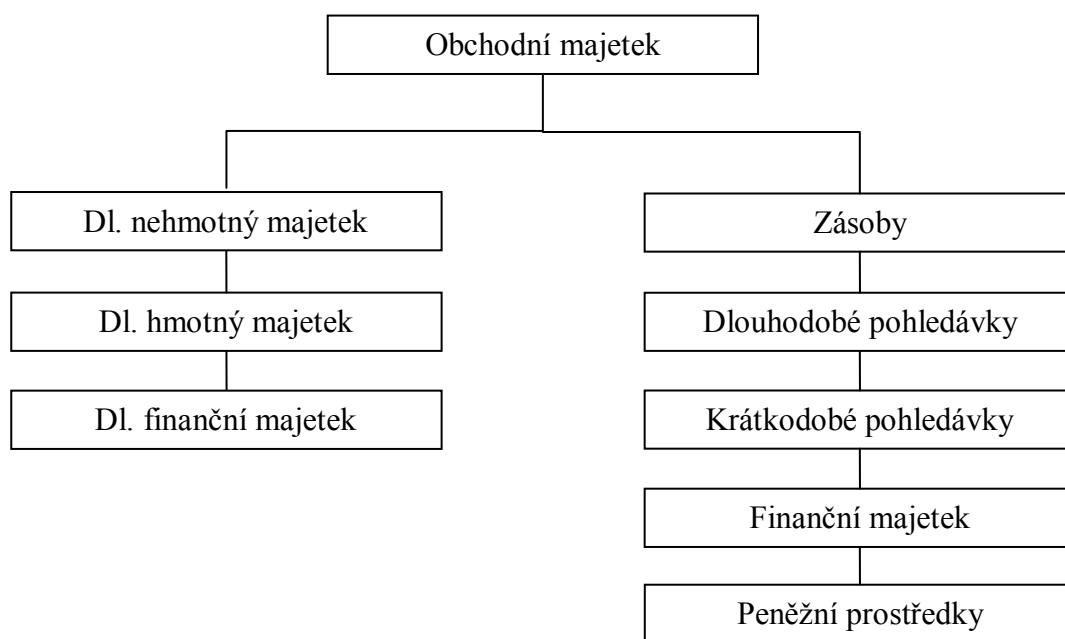
2.4. Obsah daňové evidence

Daňová evidence obsahuje přehled o:

- a) příjmech a výdajích v takové členění, které je potřebné pro zjištění základu daně,
- b) majetku a závazcích podnikatele.

Jak již bylo řečeno, měla by zachytit všechny majetek a závazky podnikatele, které ovlivňují základ daně z příjmů. Majetek a závazky samy o sobě neovlivňují základ daně, příjmy a výdaje však ano. Podle ustanovení § 4 odst. 4 zákona o daních z příjmů, se majetek označuje jako „obchodní majetek“ a je vymezen jako: *„souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a peněží ocenitelných jiných hodnot), které jsou ve vlastnictví poplatníka a o kterých bylo nebo je účtováno anebo jsou nebo byly uvedeny v evidenci majetku a závazků pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů („daňová evidence“).“*⁴

⁴ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 4 odst. 4 zákona o daních z příjmů



Obrázek 1 Struktura majetku podnikatele (firmy)

2.5. Forma daňové evidence

Forma daňové evidence není nikde závazně předepsána. Podnikatelé mají pouze povinnost daňovou evidenci uchovávat za všechna zdaňovací období, pokud u nich ještě neskončila lhůta pro stanovení daně. Jedná se o jedno ze zásadních ustanovení, které se nachází v § 148 daňového řádu. Do této lhůty, která činí 3 roky let od konce zdaňovacího období, v němž vznikla povinnost podat daňové přiznání, je možné zákonnými instrumenty měnit poslední známou daň, jak ve prospěch podnikatele, tak v jeho neprospěch. Z toho vyplývá, že tedy není možné daň vyměřit ani doměřit po uplynutí tří let od konce zdaňovacího období, v němž vznikla povinnost podat daňové přiznání.

I když forma není výslovně předepsána, bude se v podnikání odvíjet od jednotlivých složek obchodního majetku. Nejvhodnější možností evidence peněžních prostředků se zdá být evidence v deníku příjmů a výdajů. Co se týče majetku a závazků, nejsou předepsány žádné knihy ani karty majetku či knihy závazků, avšak lze použít tytéž knihy a karty, které podnikatelé používali, když vedli jednoduché účetnictví.

Daňová evidence podnikatele by měla obsahovat deník příjmů a výdajů, karty dlouhodobého majetku, knihu pohledávek a závazků, karty zásob, karty úvěrů a půjček, karty rezerv, knihu jízd, mzdovou evidenci, pokladní knihu a evidenci stálých plateb.

3. Evidence příjmů a výdajů

Příjmy a výdaje jsou nejdůležitější částí daňové evidence. Jak již bylo řečeno v minulých kapitolách, do daňové evidence vstupují pouze příjmy z podnikatelské činnosti a výdaje související s majetkem, který patří do obchodního majetku podnikatele a jsou potřebné pro dosažení a udržení již zmíněných příjmů. Zachycují se v deníku příjmů a výdajů, ve kterém se člení podle potřebné struktury pro zjištění základu daně z příjmů.

3.1. Deník příjmů a výdajů

Deník příjmů a výdajů neboli peněžní deník slouží k zachycení peněžních příjmů a výdajů na jedné straně, ale na straně druhé zachycuje také nepeněžní transakce, které snižují nebo zvyšují základ daně z příjmů. Po skončení zdaňovacího období se zjišťují případné rozdíly, které se poté promítnou do daňové evidence. Do deníků se zápisy provádějí chronologicky podle období vzniku a podle jednotlivých dokladů.

„Deník příjmů a výdajů by měl obsahovat určité údaje:

- a) datum uskutečnění transakce (datum zápisu do deníku),*
- b) označení daňového dokladu,*
- c) stručný popis transakce,*
- d) přehled o celkových příjmech,*
- e) přehled o příjmech, které jsou předmětem daně z příjmů v členění podle dílčích základů daně,*
- f) přehled o přijaté a zaplacené dani z přidané hodnoty,*
- g) přehled o celkových výdajích,*
- h) přehled o výdajích, souvisejících s příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů,*

- i) *přehled o úpravách podle § 23 a ostatních podle zákona o daních z příjmů, které zvyšují nebo snižují rozdíl mezi příjmy a výdaji za zdaňovací období.*⁵

3.2. Evidence příjmů

Jak již bylo jednou řečeno, příjem je jedním z nejdůležitějších pojmů, které souvisí s podnikáním a na kterých podnikání stojí. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, definuje příjem jako peněžité i nepeněžité plnění, kterého se podnikatel svým podnikáním snaží dosáhnout. V daňové evidenci by měly být zachyceny pouze příjmy, které souvisí s podnikatelskou činností.

„Základní členění příjmů:

- a) *příjmy peněžní,*
- b) *příjmy nepeněžní,*
- c) *příjmy dosažené směnou.*⁶

Další členění příjmů:

- a) příjmy zahrnované do základu daně: např. tržby z prodeje služeb, výrobků a zboží,
- b) příjmy nezahrnované do základu daně: např. vklady podnikatele, přijaté půjčky a úvěry.

Za příjmy jsou považovány pouze peněžní toky, které znamenají skutečné obdržení peněžních prostředků. Například pokud podnikatel přijme peníze do své pokladny nebo pokud mu jsou peněžní prostředky připsány na jeho bankovní účet. Výjimkou jsou však i nepeněžité příjmy, u kterých se dá jako příklad uvést vzájemné započtení pohledávek a závazků, a dále již zmínění příjmy dosažené směnou.

⁵ SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatele 2011. Praha: Grada, 2011. Deník příjmů a výdajů, s. 127. ISBN 978-80-247-3802-4.

⁶ SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatele 2011. Praha: Grada, 2011. Evidence příjmů, s. 127. ISBN 978-80-247-3802-4.

3.3. Evidence výdajů

Dalším důležitým pojmem, který souvisí s podnikáním a stojí na něm, je daňový výdaj. Výdajem se rozumí úbytek peněz, který je vynaložený na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

„Základní členění výdajů:

- a) peněžní daňové výdaje,*
- b) nepeněžní daňové výdaje.“⁷*

Podnikatel musí opět zachycovat pouze skutečné peněžní odtoky z pokladny nebo z bankovního účtu, jako tomu bylo u příjmů. Mimo to jsou zachyceny také všechny nepeněžní výdaje (náklady), které jsou vynaloženy na dosažení příjmů. Patří sem výdaje, které snižují základ daně. Například odpisy dlouhodobého majetku nebo tvorby rezerv.

⁷ SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatele 2011. Praha: Grada, 2011. Evidence výdajů, s. 127. ISBN 978-80-247-3802-4.

4. Evidence majetku a závazků jako součást daňové evidence

Dlouhodobý majetek je pro podnikatele důležitou součástí, bez které by se v podnikání neobešel. Ať se již jedná o věci hmotné či nehmotné nebo o finanční majetek.

4.1. Dlouhodobý majetek

Dlouhodobý majetek je majetek, který má dobu životnosti delší než jeden rok a nespotřebovává se jednorázově, ale postupně a do výdajů se rozpouští příslušná část pořizovací ceny formou odpisů. Toto však v daňové evidenci platí pouze u dlouhodobého hmotného majetku, který je odpisován podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. U dlouhodobého nehmotného majetku zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů stanovuje, že výdaj na pořízení nehmotného majetku, je výdajem zahrnovaným do základu daně z příjmů.

Dlouhodobý majetek členíme na:

- a) dlouhodobý nehmotný majetek,
- b) dlouhodobý hmotný majetek,
- c) dlouhodobý finanční majetek.

Do dlouhodobého nehmotného majetku se zahrnují:

- zřizovací výdaje,
- software,
- nehmotné výsledky výzkumu a vývoje,
- ocenitelná práva s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění, které si stanovuje sám podnikatel,
- povolenky, emise a preferenční limity.

Do dlouhodobého hmotného majetku se zahrnují:

- samostatné movité věci se vstupní cenou vyšší než 40 000 Kč a dobou životnosti delší než jeden rok,

- pozemky, stavby, budovy, byty a nebytové prostory,
- kulturní památky, umělecká díla, sbírky a předměty kulturní hodnoty, bez ohledu na jejich pořizovací cenu,
- pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než 3 roky,
- tažná zvířata a základní stádo,
- otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť, technická rekultivace a technické zhodnocení, které není zahrnuto do ocenění dlouhodobého majetku.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů stanovuje, že výdaj na pořízení hmotného majetku není výdaj zahrnovaný do základu daně z příjmů.

Do dlouhodobého finančního majetku se zahrnují majetkové účasti a ostatní majetkové a úvěrové cenné papíry držené dlouhodobě, tedy déle než jeden rok.

4.1.1. Evidence dlouhodobého majetku

Podnikatel je povinen svůj majetek, který slouží k podnikatelským účelům řádně evidovat. Tato evidence probíhá na inventárních kartách. Pan Sedláček ve své knize píše o tom, jaká vyhláška vymezuje obsahové složky majetku v daňové evidenci, a to následovně: *„Pro obsahové vymezení složek majetku v daňové evidenci platí přiměřeně příslušná ustanovení vyhlášky 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, kterou jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. Podle této vyhlášky by měla evidence (evidenční karta) splňovat požadavky kladené na analytickou evidenci dlouhodobého majetku, tj. obsahovat minimálně tyto údaje:“*⁸

- a) název, popis nebo číselné označení majetku,
- b) datum a způsob pořízení,
- c) datum uvedení do užívání,
- d) ocenění,
- e) zvolený způsob daňového odpisování, částky daňových odpisů za zdaňovací období,

⁸ SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatele 2011. Praha: Grada, 2011. Evidence příjmů, s. 38. ISBN 978-80-247-3802-4.

- f) informace o zástavním právu či věcném břemeni,
- g) způsob a datu vyřazení.

4.1.2. Ocenění dlouhodobého majetku

Aby mohl být dlouhodobý majetek začleněn do daňové evidence, je potřeba ho nějak ocenit. V daňové evidenci oceňuje podle toho, jakým způsobem byl pořízen. Může být oceněn:

- a) pořizovací cenou (pokud je majetek nakoupen),
- b) vlastními náklady (vytvořen vlastní činností, zahrnují se přímé i nepřímé náklady),
- c) reprodukční cenou (nově zjištěný majetek např. inventarizací),
- d) cena stanovená pro účely darovací a dědické daně u darovaného nebo zděděného majetku, pokud od nabytí neuplynula doba delší než 5 let (pokud by tomu tak bylo, tak se tento majetek oceňuje reprodukční cenou),
- e) hodnota nesplacené pohledávky zajištěné převodem práva u hmotného majetku, který vlastní věřitel.

4.1.3. Odpisy dlouhodobého majetku

Jelikož se dlouhodobý majetek postupem času opotřebovává, je nutné toto opotřebení promítnout do daňové evidence. Dlouhodobý majetek je odpisován podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Skutečnost, že se dlouhodobý majetek ne-spotřebovává jednorázově, ale postupně a dochází k jeho opotřebení, je vyjádřena prostřednictvím odpisů. Odpisování znamená, že se pořizovací cena majetku postupně rozpouští do výdajů. Rozlišujeme dva druhy odpisů, a to účetní odpisy a daňové odpisy.

Účetní odpisy se zpravidla vypočítávají s přesností na měsíce tak, že se vstupní cena majetku vydělí počtem měsíců odpisování a jejich výše se účtuje do nákladu do období, se kterým souvisejí. Ovšem zmíněné účetní odpisy se v daňové evidenci nevykazují.

Daňové odpisy jsou vykazovány ročně a podle zatřídění hmotného majetku do odpisové skupiny je dána celková doba odpisování. Zákon o daních z příjmů rozlišuje 3 metody odpisování, a to lineární (rovnoměrné), degresivní (zrychlené) a progresivní odpisování. Podnikatel se může svobodně rozhodnout, který způsob odpisování si vybere.

Před odpisováním se majetek musí zařadit do jedné z šesti odpisových skupin. Ke každé z nich je přiřazena doba odpisování v letech.

Odpisová skupina	Doba odpisování (v letech)
1	3
2	5
3	10
4	20
5	30
6	50

Tabulka 2 Počet let odpisování pro jednotlivé odpisové skupiny⁹

4.1.3.1. Lineární (rovnoměrné) odpisování

Rovnoměrné odpisy se vypočtou jako součin vstupní ceny dlouhodobého majetku a roční odpisové sazby vydělené stem.

$$\text{Odpis} = \text{Vstupní ceny} \times \text{Roční odpisová sazba} / 100$$

Roční odpisové sazby jsou u rovnoměrného odpisování následující:

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba (v %)	
	V 1. roce	V dalších letech
1	20,00	40,00
2	11,00	22,25
3	5,50	10,50
4	2,15	5,15
5	1,40	3,40
6	1,02	2,02

Tabulka 3 Roční odpisové sazby u rovnoměrného odpisování¹⁰

4.1.3.2. Degresivní (zrychlené) odpisování

U zrychlených odpisů se pro výpočet nepoužívají roční odpisové sazby v procentech, ale koeficienty. Odpis se vypočte jako podíl vstupní ceny a příslušného koeficientu pro první rok:

$$\text{Odpis} = \text{Vstupní cena} / \text{koeficient}_1$$

⁹ Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatele 2011. Praha: Grada, 2011. Odpisy dlouhodobého majetku, s. 40. ISBN 978-80-247-3802-4.

¹⁰ Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatele 2011. Praha: Grada, 2011. Rovnoměrné odpisování, s. 42. ISBN 978-80-247-3802-4.

Pro další roky odpisování je vzorec trochu odlišný. Odpis se vypočte jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a koeficientu pro další roky odpisování sníženého o počet let, po které byl již majetek odpisován. Zůstatková cena je rozdíl mezi vstupní cenou a dosavadními odpisy majetku.

$$\text{Odpis} = 2 \times \text{zůstatková cena} / \text{koeficient}_2 - \text{počet let již odepsaných}$$

Odpisová skupina	Koeficienty pro zrychlené odpisování	
	Koeficient pro 1. rok	Koeficient pro další roky
1	3	4
2	5	6
3	10	11
4	20	21
5	30	31
6	50	51

Tabulka 4 Koeficienty pro zrychlené odpisování¹¹

4.1.3.3. Progresivní odpisování

Progresivní odpisování je opakem degresivního odpisování, kdy se 1. rok odepíše nejméně a s každým dalším rokem se odpis zvyšuje. Tato metoda se však v praxi téměř nepoužívá.

4.1.4. Vyřazení dlouhodobého majetku

Podnikatel může dlouhodobý majetek v průběhu podnikání vyřadit z daňové evidence.

Existuje několik způsobů, jak lze vyřadit dlouhodobý majetek:

- a) prodejem,
- b) bezúplatným převodem v případě darování,
- c) likvidací po uplynutí doby jeho životnosti,
- d) v důsledku škody nebo manka,
- e) přecházením z podnikání do osobního vlastnictví,
- f) vkladem do jiné společnosti nebo družstva,
- g) převodem na základě právních předpisů.

¹¹ Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatele 2011. Praha: Grada, 2011. Zrychlené odpisování, s. 44. ISBN 978-80-247-3802-4.

4.2. Leasing

Pokud si chce podnikatel ke svému podnikání pronajmout nějaký majetek, může tak učinit pomocí leasingu. Leasing je pronájem majetku, který vzniká na základě uzavření leasingové smlouvy mezi pronajímatelem a nájemcem. Daňová evidence rozlišuje dva druhy leasingu:

- a) finanční leasing,
- b) operativní leasing.

4.2.1. Finanční leasing

Finanční leasing je forma leasingu, kdy na po uplynutí leasingové smlouvy přechází majetek přímo do vlastnictví nájemce. Nájemce musí uhradit většinu nákladů spojených s užíváním najatého majetku a také nese větší riziko.

Pokud je podnikatel plátcem daně z přidané hodnoty, může uplatňovat nárok na odpočet DPH. V případě, že leasingové splátky splní všechny náležitosti vymezené zákonem o daních z příjmů, jsou daňovým výdajem. Ačkoliv se v daňové evidenci obecně časově nerozlišuje, finanční leasing je výjimkou a časově se rozlišuje.

Aby si podnikatel mohl splátky zahrnout jako daňový výdaj, musí splnit určitá pravidla:

- a) pronajímatel musí po ukončení doby nájmu převést vlastnická práva k předmětu nájmu na nájemce,
- b) pronajímatel musí předmět nájmu pronajímat minimálně po dobu, kterou se podle odpisových skupin odpisuje,
- c) nájemce musí po ukončení nájmu převedený majetek zahrnout do svého obchodního majetku.

4.2.2. Operativní leasing

Operativní leasing je leasing, u kterého, po uplynutí leasingové smlouvy, najatý majetek nepřechází do vlastnictví nájemce, ale zůstává ve vlastnictví pronajímatele. Nájemné, které nájemce platí, je daňově uznatelným výdajem, opět pokud jsou splněny podmínky dané zákonem o daních z příjmů.

4.3. Pohledávky

Pohledávka je nárok věřitele na úhradu částky od dlužníka, kterému poskytl výrobky, služby či jiná plnění. Podle doby jejich splatnosti se člení na dlouhodobé a krátkodobé a podle místa jejich vzniku na tuzemské a zahraniční.

4.3.1. Evidence pohledávek

Podnikatel má více možností, jak evidovat pohledávky. Může je buď zapisovat do knihy pohledávek, na evidenční karty nebo do počítačových programů. Důležité však je, aby podnikatel dokázal říct, jaké pohledávky vlastní, vůči komu je má a v jaké výši. V daňové evidenci opět není závazná daná forma evidence, důležitý je pouze obsah.

Evidence by měla obsahovat určité údaje o pohledávkách:

- a) z obchodních vztahů,
- b) z poskytnutých půjček,
- c) z poskytnutých záloh,
- d) vyplývající z plnění povinností podle zvláštních předpisů (evidence spotřební daně na vstupu či DPH),
- e) jiné (např. leasingové splátky).

Měla by také obsahovat informace o šecích, které podnikatel vystaví.

4.3.2. Oceňování pohledávek

Ocenění pohledávek je upraveno podle § 5 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Existuje několik způsobů ocenění:

- a) pořizovací cenou,
- b) jmenovitou hodnotou,
- c) cenou, která se používá pro účely daně darovací a dědické v případě, že pohledávka byla nabyta darováním či dědictvím.

V pořizovací ceně se do daňové evidence zapisují pohledávky nabyté za úplatu nebo vkladem. Pořizovací cenou se rozumí cena pořízení a vedlejší náklady spojené s pořízením.

Pokud se pohledávka oceňuje jmenovitou hodnotou, a podnikatel je současně plátce daně z přidané hodnoty nebo jím byl v době vzniku pohledávky, je tato hodnota snížena o výši daně z přidané hodnoty, v případě, že byla splněna vlastní daňová povinnost na výstupu.

4.4. Závazky

Závazkem rozumíme povinnost dlužníka uhradit určitou peněžní sumu věřiteli, který mu poskytl výrobky, služby či jiná plnění. Pro podnikatele představují dluh. Pokud nedojde k uhrazení závazku v době splatnosti (např. stanovené na faktuře), má věřitel možnost účtovat dlužníkovi úroky z prodlení. Opět je členíme na dlouhodobé a krátkodobé a na tuzemské a zahraniční.

4.4.1. Evidence závazků

Podnikatel má stejně jako u pohledávek více možností, jak vést evidenci závazků. Může je evidovat v knize závazků, na evidenčních kartách nebo v počítačových programech. Podnikatel by měl být schopen říci, jaké závazky má, vůči komu a v jaké výši. Evidence závazků by měla obsahovat minimálně údaje o závazcích:

- a) z obchodních závazkových vztahů,
- b) z přijatých půjček a úvěrů,
- c) z přijatých záloh,
- d) vyplývajících z plnění povinností podle zvláštních předpisů (evidence spotřební daně na výstupu či DPH),
- e) jiné (např. leasingové splátky).

Měla by také obsahovat informace o šecích předaných podnikatelem k inkasu.

Podnikatel má možnost vést i jednu společnou knihu pro evidenci pohledávek a závazků, ale musí být dostatečně podrobná. Do této knihy se vždy zaznamenává pouze, když dochází ke vzniku, změně nebo zániku pohledávky či závazku. Pokud je podnikatel plátce DPH, je možné v této evidenci zaznamenávat taktéž tuto daň. V případě, že daň na vstupu a daň na výstupu není vedena spolu s pohledávkami a závazky, měly by se obě daně evidovat odděleně.

4.5. Daň z přidané hodnoty (DPH)

S pohledávkami a závazky úzce souvisí pojem daň z přidané hodnoty. Tato daň patří mezi daně nepřímé a každá osoba, která samostatně vyvíjí podnikatelskou činnost, jí musí odvádět státu. Výjimku však tvoří drobní podnikatelé, kteří nemusí být plátcí. Je vybírána v ceně zboží, nemovitosti nebo služby (zdanitelného plnění). Podnikatel je povinen registrovat se jako plátce DPH u příslušného finančního úřadu.

4.5.1. Povinnost registrace plátce DPH

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, uvádí důvody, při kterých je osoba podnikající povinna registrovat se jako plátce DPH. Hlavním důvodem bývá v mnoha případech překročení hranice obratu 1 milionu Kč, za jakékoliv období po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Pokud k této skutečnosti dojde, podnikatel má povinnost podat do 15 dnů po skončení měsíce, v němž překročil stanovený limit, přihlášku k registraci. Po uplynutí třech měsíců po měsíci, ve kterém byl překročen limit, se stává plátcem a má povinnost uplatňovat DPH. Do výpočtu obratu se započítávají uskutečněná zdanitelná plnění, s výjimkou plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet daně, příjmy z finančních a pojišťovacích činností, které jsou osvobozeny od daně bez nároku na odpočet, z převodu a nájmu pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor. Co se nezahrnuje, jsou příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

Dalším důvodem pro povinnou registraci je případ, kdy podnikatel nakoupí zboží z jiného státu EU a hodnota zboží bez daně překročí za běžný kalendářní rok částku 326 000 Kč. Přihlášku musí podat nejpozději do dne, kdy částku překročil a tímto dnem se také automaticky stává plátcem DPH.

Pokud má podnikatel sídlo v tuzemsku a za 12 předcházejících kalendářních měsíců jeho obrat nepřekročil částku 1 milion Kč, je od uplatňování daně z přidané hodnoty osvobozen, může se však plátcem DPH stát dobrovolně.

4.5.2. Předmět DPH

Předmětem daně z přidané hodnoty v tuzemsku jsou taková plnění, která mají místo plnění v tuzemsku, plnění proběhne za úplatu a uskuteční ho osoba povinná k dani.

Podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou to dále uvedená plnění:

- a) *„dodání zboží nebo převod nemovitosti anebo přechod nemovitosti v dražbě (dále jen „převod nemovitosti“) za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku,*
- b) *poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku,*
- c) *pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie (dále jen „členský stát“) za úplatu, uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo právnickou osobou, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, a pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani,*
- d) *dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.*¹²

Plnění mohou být:

- a) zdanitelná (osoba povinná k dani bude daň uplatňovat, pokud však nebude od uplatňování daně osvobozena),
- b) osvobozená od daně (mohou být bez nároku nebo s nárokem na odpočet).

4.5.3. Evidence DPH

Plátce DPH je povinen vést evidenci, v takovém členění, aby byl schopen sestavit daňové přiznání, podle § 100 Zákona o DPH. Daň z přidané hodnoty musí evidovat odděleně, musí také zvlášť zaznamenávat základní a sníženou sazbu daně.

4.5.4. Sazby daně DPH

Základní sazba DPH se uplatňuje u zboží, služeb, převodu nemovitostí, dodání stavby, stavebních materiálů a montážních prací. Je vyjádřena v procentech a činí 20 %. Naopak snížená sazba se uplatňuje u energií, zboží a služeb, které vymezují přílohy k zákonu č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů a u bytové výstavby a činí 14 %. Na konci roku 2011 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena velmi důležitá tzv. sazbová novela zákona o DPH č. 370/2011 Sb. (dále jen „novela“), která s účinností od 1. 1. 2012 zvyšuje sníženou sazbu DPH z 10 na 14 %. Zmíněná novela obsahuje též sjednocení sazeb na 17,5 % s účinností od 1. 1. 2013, ale očekává se, že tato úprava bude nejspíše do konce roku 2012 pozměněna.

¹² Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

5. Konec zdaňovacího období a jeho dopad do daňové evidence

5.1. Uzavírání deníku příjmů a výdajů

Podnikatel musí ke konci zdaňovacího období uzavřít všechny složky daňové evidence. Tím tak získá přehled o:

- všech částkách zdanitelných příjmů a daňových výdajů,
- peněžních prostředcích v pokladnách a na bankovních účtech,
- neuhrazených pohledávkách a závazcích,
- majetku a ostatních závazcích.

Dalším krokem, který musí podnikatel po uzavření deníku příjmů a výdajů učinit, je vypočítat základ daně a daň z příjmů.

5.2. Výpočet základu daně a daně z příjmů podnikatele

Poté, co podnikatel provede uzavírání deníku příjmů a výdajů, musí podat přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Pro zjištění dílčího základu daně z příjmů jsou potřeba informace z peněžního deníku a z ostatních evidencí. Peněžní deník obsahuje údaje o „peněžních“ příjmech a výdajích, které ovlivňují i neovlivňují základ daně z příjmů. Z ostatních evidencí získává podnikatel informace o „nepeněžních“ příjmech a výdajích, které mají vliv na základ daně z příjmů.

Podnikatel by měl také zaznamenávat operace, které jsou tzv. uzávěrkové nepeněžní operace, které také ovlivňují základ daně z příjmů. Mezi tyto operace patří např. odpisy, výdaje vynaložené před zahájením podnikatelské činnosti, u finančního leasingu jeho poměrná část, rezerva vytvořená na opravu majetku a manko na zásobách.

Po tom, co podnikatel zjistí základ daně z příjmů, musí vypočítat daň z příjmů fyzických osob. Tato daň činí u fyzických osob 15 % ze základu daně.

6. Praktická část – příklad vedení daňové evidence u podnikatele vykonávajícího řemeslnou živnost

V praktické části mé bakalářské práce představím pana Petra Závora¹³, individuálního podnikatele s řemeslnou živností, který vede daňovou evidenci v roce 2010.

6.1. Zadání příkladu na vedení daňové evidence podnikatele s řemeslnou živností

Pan Petr Závora je individuální podnikatel, který podniká jako instalatér na základě živnostenského oprávnění. S podnikáním začal v roce 2002. Pracuje sám, nemá žádné zaměstnance. Od listopadu roku 2006 je plátcem DPH, jelikož v měsíci září překročil registrační limit, kdy dosáhl obrátu 1 mil. Kč. Podle účelu, ke kterému slouží prostory, ve kterých pan Závora pracuje, používá k tomu patřičnou daňovou sazbu. Příslušnou daňovou sazbu volí podle účelu prostorů, ve kterých svoje služby provádí. Pokud jsou to prostory pro bytové účely, používá 10% sazbu DPH a pokud nebytové, sazba DPH činí 20 %. Často také pracuje pro nepodnikatelskou sféru.

Materiál nakupuje vždy na konkrétní zakázku, aby mu peníze nezůstávaly ležet v nespotřebovaném materiálu na skladě. Pokaždé, když uzavře zakázku, sestaví předběžný soupis materiálu, dojde k nejbližšímu dodavateli, jelikož preferuje vzdálenost a cenu. Jelikož podniká již delší dobu, má již své stálé dodavatele, které získal na základě dlouhodobých zkušeností. Tito dodavatelé mu z toho důvodu též poskytují odběratelské slevy.

Pan Závora vlastní osobní automobil Škoda Fabia, který používá pro podnikatelské účely. Automobil pořídil 31. března 2009 za pořizovací cenu 245 000 Kč a téhož dne ho také zařadil do užívání. Pan Závora používá daňové odpisy rovnoměrné a automobil je zařazen do odpisové skupiny 2. Eviduje ho na kartě dlouhodobého majetku, na které zachycuje daňové odpisy za rok 2009 a 2010.

¹³ Jedná se o skutečného podnikatele, který již svou podnikatelskou činnost ukončil.

6.2. Výpočet rovnoměrných odpisů automobilu

Jak již bylo řečeno, pan Závora vlastní automobil, který je nutno odpisovat pomocí daňových odpisů. Výpočty odpisů provedl pan Závora následovně:

Výpočet odpisu za rok 2009:

Pro výpočet odpisu za první rok, tedy za rok 2009 použijeme roční odpisovou sazbu pro první rok, která je 11 a vydělíme ji stem.

pořizovací cena x roční odpisová sazba pro 1. rok = odpis

$$245\,000 \times 0,11 = 26\,950 \text{ Kč}$$

Výpočet odpisu pro rok 2010:

Pro výpočet odpisu za rok 2010, tedy za druhý rok, použijeme roční odpisovou sazbu pro druhý rok, která činí 22,25, a opět jí vydělíme stem.

pořizovací cena x roční odpisová sazba pro 2. rok = odpis

$$245\,000 \times 0,2225 = 54\,513 \text{ Kč}$$

Karta dlouhodobého majetku se nachází v přílohách.

6.3. Záписy hospodářských operací do peněžního deníku

Každou operaci, která v průběhu podnikání proběhne a která s sebou přináší příjem či výdej peněžních prostředků, musí pan Závora zaznamenat do deníku příjmů a výdajů. V následujícím textu budou popsány jednotlivé operace, které v průběhu roku nastaly. Pan Závora musí do peněžního deníku zapsat datum transakce, označení dokladu, popis transakce (za co byly peněžní prostředky přijaty či vydány) a zda se jedná o příjem či výdej hotovosti nebo peněžních prostředků na účtech. Dále musí rozhodnout, zda se jedná o příjem ovlivňující základ daně či příjem nezvyšující základ daně a také, jaký druh příjmu obdržel. Může si vybrat mezi prodejem zboží, prodejem výrobků a služeb a ostatními příjmy z podnikání. U jednotlivých výdajů se opět musí v souladu se zákonem o daních z příjmů rozhodnout, zda se jedná o výdaj ovlivňující základ daně či výdaj nesnižující základ daně. Musí též označit druh

výdaje, který může být za materiál, zboží, drobný majetek, mzdy, platby do fondů pojištění, ostatní výdaje na podnikání nebo provozní režie. Poslední věcí, kterou by měl zachytit je DPH na vstupu nebo výstupu.

6.3.1. Leden 2010

Na začátku roku se do peněžního deníku musí zaznamenat počáteční stavy na bankovním účtu a v pokladně. Pan Závora tedy zapíše počáteční stav v pokladně jako příjem hotovosti a na běžném účtu jako příjem prostředků na účtech. Prvními výdaji, které je nutné realizovat, jsou zaplacení záloh na veřejném zdravotním pojištění (VZP) a záloh na pojistné na sociální pojištění (SP), které se zaznamenají jako výdeje prostředků na účtech a současně jako výdaje nesnižující základ daně. Dalším výdajem je platba DPH za 4. čtvrtletí 2009. Tuto platbu zapíše opět jako výdej prostředků na účtech a také jako výdaj nesnižující základ daně.

V tomto měsíci pan Závora nakoupil pohonné hmoty (PHM) a drobný materiál, které se v peněžním deníku objeví jako výdeje hotovosti, které jsou pro základ daně a druhem patří do provozní režie. U obou výdajů také uvede částku DPH na vstupu. Poslední operací, která v lednu proběhla, byl výběr peněžních prostředků pro osobní spotřebu, které byly zaznamenány jako výdej prostředků na účtech, které nesnižují základ daně.

6.3.2. Únor 2010

V únoru musel pan Závora opět zaplatit zálohy na veřejném zdravotním pojištění a na pojistném na sociální pojištění, což se zaznamená stejně, jako minulý měsíc, tudíž jako výdeje prostředků na účtech. Tato operace se opakuje každý měsíc, jelikož pan Závora je povinen platit měsíční zálohy na veřejném zdravotním pojištění a na pojistném na sociální pojištění. Opět nakoupil drobný materiál a PHM. Jak již bylo řečeno, pan Závora si materiál nakupuje na konkrétní zakázku podle předběžného soupisu, aby mu v nevyužitém materiálu na skladě zbytečně neležely peněžní prostředky. Tento výdej hotovosti se tudíž bude opakovat každý měsíc jako provozní režie a s tím spojené DPH na vstupu.

Tento měsíc musí pan Závora zaplatit první fakturu přijatou, kterou dostal od svého dodavatele za dodání materiálu na práci. Bude zaplacená z běžného účtu jako výdej prostředků na účtech na provozní režii a současně bude proveden zápis u DPH na vstupu. Opět byl proveden výběr pro osobní spotřebu zachycený jako výdaj nesnižující základ daně.

6.3.3. Březen 2010

V březnu se u pana Závory opět opakovaly výdaje za zálohy na veřejném zdravotním pojištění, drobný materiál, PHM a osobní spotřebu. Všechny tyto výdaje se zaznamenají v peněžním deníku stejně jako minulé měsíce. Dále musel zaplatit dvě faktury přijaté za materiál na práci, které se zapíše jako výdeje prostředků na účtech na provozní režii spolu s DPH na vstupu.

Poprvé v tomto roce byly panu Závorovi uhrazeny faktury, které vystavil za svoje služby. Tyto faktury vydané se zaznamenají jako příjem prostředků na účtech za prodej výrobků a služeb jako příjem ovlivňující základ daně. S tím se zaznamená i DPH, které je v tomto případě na výstupu.

6.3.4. Duben 2010

V dubnu se opět pan Závora zaznamenal výdaje za zálohy na VZP a SP, drobný materiál, PHM a na osobní spotřebu. Silniční daň se zaznamená jako výdej prostředků na účtech na provozní režii. Úhrada DPH za 1. čtvrtletí 2010 na základě zpracovaného přiznání k DPH za toto období se zachytí také jako výdej prostředků na účtech, ale jako výdaj nesnižující základ daně. Pan Závora v tomto měsíci uhradil faktury svým dodavatelům za internet a mobilní telefon. Jako vždy provedl zápis této úhrady jako výdej prostředků na účtech na výrobní režii spolu s DPH na vstupu. Jediné dva příjmy tento měsíc plynuly jednak z faktury, kterou vystavil svým zákazníkům za prodej výrobků a služeb, které mu přibyly na účtech a dále příjmy z drobných oprav, které byly zapsány jako příjem hotovosti a ovlivní základ daně. S oběma příjmy souvisí také DPH na výstupu.

6.3.5. Květen 2010

V květnu pan Závora opět zaplatil zálohu na VZP a SP, nákup drobného materiálu a PHM. Jako minulý měsíc provedl drobné opravy, které zaznamenal jako příjem hotovosti za prodej výrobků a služeb a DPH na výstupu. Také zaplatil za faktury od svých dodavatelů za materiál na práci a internet, které opět zapsal jako výdej prostředků na účtech za provozní režii spolu s DPH na vstupu. Za své dvě vystavené faktury v tomto měsíci obdržel peněžní prostředky na účtech za prodej výrobků a služeb. K těmto operacím zaznamenal též DPH na výstupu.

6.3.6. Červen 2010

V červnu pan Závora zapíše do peněžního deníku jako každý měsíc výdeje peněžních prostředků na zaplacení záloh na VZP a SP, nákup drobného materiálu, PHM a tento měsíc opět

výběr pro osobní spotřebu. Uhradí jednu fakturu přijatou za provozní režii a s tím spojené DPH na vstupu. V hotovosti zaplatil dodavatelům za materiál na práci, což se projeví jako výdaj na provozní režii a s tím spojené DPH na vstupu. Dále zaznamená příjem prostředků na účtech a v hotovosti za faktury vystavené za prodej výrobků a služeb a za drobné opravy, které provedl a samozřejmě DPH na výstupu.

Pan Závora v tomto měsíci vložil do podnikání peněžní prostředky, což se projevilo jako příjem v hotovosti, který nezvyšuje základ daně.

6.3.7. Červenec 2010

V červenci pan Závora zapsal do peněžního deníku výdaje za silniční daň, úhradu DPH za 2. čtvrtletí 2010 na základě zpracovaného přiznání k DPH za toto období, drobný materiál, PHM a za úhradu faktury přijaté od dodavatele za opravu auta. Dále pak příjmy za drobné opravy a faktury vystavené svým zákazníkům, které opět ovlivní základ daně.

6.3.8. Srpen 2010

V srpnu zachytil opět výdaje za zálohy na VZP a SP, drobný materiál, PHM, uhradil faktury dodavatelům za materiál na práci a mobilní telefon, zaplacené přijaté faktury a na osobní spotřebu. Příjmy byly stejné jako minulý měsíc za drobné opravy a za vystavené faktury, které byly zaplacený.

6.3.9. Září 2010

V září pan Závora zaznamenával stejné operace jako v měsíci srpnu.

6.3.10. Říjen 2010

V říjnu byly do peněžního deníku zapsány výdaje za zálohy na VZP a SP, drobný materiál, PHM a na osobní spotřebu. Dále byla zaplacená silniční daň, uhrazeno DPH za 3. čtvrtletí 2010 na základě zpracovaného přiznání k DPH za toto období a faktura přijatá za materiál na práci. Naopak byly přijaty peněžní prostředky za vystavené faktury a drobné opravy, které pan Závora provedl.

6.3.11. Listopad 2010

V listopadu Pan Závora jako obvykle nakoupil drobný materiál, PHM, zaplatil zálohy na VZP a SP, přijaté faktury za materiál na práci a vybral si peněžní prostředky z účtu pro osobní po-

třebu. Na druhé straně mu na účtech a v hotovosti přibyly peněžní prostředky za vystavené faktury a provedené drobné opravy, které opět ovlivní základ daně.

6.3.12. Prosinec 2010

V prosinci zapsal pan Závora do peněžního deníku stejné operace, jako v měsíci listopadu. Navíc musel ještě zaznamenat výdej prostředků na účtech za zaplacení silniční daně.

Peněžní deník se nachází v přílohách.

6.4. Vyplnění daňového přiznání

Po uplynutí zdaňovacího období, které je u pana Závory kalendářní rok, nadchází čas na vyplnění daňového přiznání.

6.4.1. Příloha k přiznání k dani z příjmů fyzických osob

Součástí tiskopisu přiznání k dani z příjmů fyzických osob je příloha č. 1, která podrobněji zachycuje příjmy a výdaje podle zákona, rozdíl mezi nimi a další položky, jako úhrn částek zvyšujících či snižujících rozdíl mezi příjmy a výdaji nebo část příjmů či výdajů, která se rozděluje na spolupracující osoby. Důležité je také v horní části přílohy vyplnit, zda podnikatel vede daňovou evidenci, účetnictví nebo uplatňuje výdaje procentem z příjmů. Pan Závora zaškrtně, že vede daňovou evidenci. V jeho příloze se vyskytují následující položky a tomu příslušné částky:

1. Výpočet dílčího základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti (§ 7 zákona)

Pro výpočet dílčího základu daně z příjmů musí pan Závora zjistit, kolik činí jeho příjmy zahrnované do základu daně z příjmů podle § 7 zákona. Tuto skutečnost nalezne v peněžním deníku ve sloupci „Příjmy pro základ daně celkem“, které u něj zahrnují pouze příjmy za prodej výrobků a služeb a činí **675 824 Kč**.

Dále musí zjistit výši výdajů zahrnovaných do základu daně z příjmů, a které souvisejí s výše uvedenými příjmy podle § 7 zákona. Tyto výdaje opět nalezne v deníku příjmů a výdajů, ve sloupci „Výdaje pro základ daně celkem“ a u pana Závory činí **231 834 Kč**. Tyto výdaje, potřebné pro výpočet, však ještě nejsou kompletní, je nutné k nim připočítat

odpisy dlouhodobého majetku za tento rok, které činí **54 513 Kč**. Celkem tedy příjmy potřebné pro výpočet dílčího základu daně činí **286 477 Kč**.

Z těchto údajů je již pan Závora schopen vypočítat dílčí základ daně tak, že od příjmů odečte výdaje. Dílčí základ daně z příjmů tedy činí **398 477 Kč**.

$$675\,824 - 286\,347 = 398\,477 \text{ Kč}$$

Další položky, jako úhrn částek zvyšující a snižující rozdíl mezi příjmy a výdaji a část příjmů nebo výdajů, která se rozděluje mezi spolupracující osobu, nejsou uvedeny, jelikož se žádné takové částky neuskutečnily.

2. Doplnující údaje (§ 7 zákona)

Do doplňujících údajů se zapisují údaje o obratu a odpisech, druh činnosti, podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, tabulka pro poplatníky, kteří vedou daňovou evidenci podle § 7 zákona a další položky, které jsou uvedeny v příloze k přiznání k daňovému přiznání.

Pan Závora vyplní částky či údaje do následujících položek:

Jako první položku vyplní uplatněné odpisy celkem, které činí **54 513 Kč**. Jako další uvede název hlavní (převažující) činnosti, což je instalatérství a topenářství. Počet měsíců činnosti v tomto roce je u pana Závory 12 a toto číslo vyplní do určené kolonky.

Dalšími položkami, které musí pan Závora vyplnit, jsou hmotný majetek, peněžní prostředky v hotovosti^{*)}, peněžní prostředky na bankovních účtech^{*)} a pohledávky vč. poskytnutých úvěrů a půjček, a to jak na začátku zdaňovacího období, tak na jeho konci.

^{*)} označené údaje jsou nepovinné

Hmotný majetek na začátku zdaňovacího období bude vlastně zůstatková cena tohoto majetku, kdy od vstupní ceny **245 000 Kč** odečte již uplatněné odpisy za roky odpisování, tedy v jeho případě **26 950 Kč**. Z toho vyplývá, že hmotný majetek na začátku období bude **218 050 Kč**.

$$245\,000 - 26\,950 = 218\,050 \text{ Kč.}$$

U výpočtu hmotného majetku na konci zdaňovacího období vychází pan Závora z předchozího výpočtu, kdy od částky **218 050 Kč** odečte vypočítané odpisy za aktuální rok 2010,

které činí **54 513 Kč** a tím mu vyjde částka **163 537 Kč**, kterou zapíše do kolonky hmotného majetku na konci zdaňovacího období.

$$218\ 050 - 54\ 513 = 163\ 537\ \text{Kč}$$

Co se týče peněžních prostředků v hotovosti na začátku roku, tak ty pan Závora zjistí opět z peněžního deníku, kde je uveden počáteční stav této položky. Ten činil **5000 Kč**. To samé platí i u peněžních prostředků na bankovních účtech, kde počáteční stav činil **69 106 Kč**. Stav na konci zdaňovacího období obou položek vyčte pan Závora opět z peněžního deníku, když k počátečním stavům přičte všechny peněžní prostředky, které byly přijaty do pokladny v hotovosti nebo na bankovní účet a naopak odečte ty, které musel z pokladny nebo z bankovního účtu vydat. Na konci zdaňovacího období je tedy suma peněžních prostředků v hotovosti **13 624 Kč** a na bankovních účtech **250 059 Kč**.

Poslední položkou, kterou musí pan Závora vyplnit, jsou pohledávky včetně poskytnutých úvěrů a půjček, které na začátku zdaňovacího období nebyly žádné, ovšem na konci zdaňovacího období již měly hodnotu **10 978 Kč**, kterou zjistil z knihy pohledávek.

Položky zásoby, ostatní majetek, závazky vč. přijatých úvěrů a půjček a rezervy nejsou vyplněny, tudíž nejsou v tomto jednoduchém přehledu uvedeny, avšak jsou uvedeny v příloze.

Příloha č. 1 k daňovému priznání se nachází v přílohách.

6.4.2. Přehledy o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2010

K 31. březnu 2011 vyplnil pan Závora Přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti a úhrn záloh na pojistné pro VZP a Přehled o příjmech a výdajích OSVČ pro Pražskou správu sociálního zabezpečení. Z těchto přehledů zjistí podle vyměřovacího základu ze samostatné výdělečné činnosti, zda má nějaký přeplatek či nedoplatek na pojistném. Dále si zde vypočítá nové zálohy pro rok 2011.

6.4.3. Přehledy termínů plateb na rok 2011

6.4.3.1. Přehled termínů plateb na rok 2011 na zdravotním pojištění

Tento přehled musí pan Závora podat nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy mělo být podáno Priznání k dani z příjmů na zdravotní pojišťovně, konkrétně VZP Praha – město, Na Perštýně 6, 110 01 Praha 1. V tomto přehledu je vypočten, v případě pana Závory, doplatek po-

jistného. Tento doplatek zjistil tak, že si nejdříve vypočetl pojistné, které zaplatil za celý rok 2010, jako součin sazby pojistného 13,5 %, vyměřovacího základu (který činí 50 % ze základu daně z příjmů) a počtu měsíců, kdy byl pojištěn u VZP a to vše vydělené počtem měsíců trvání samostatné výdělečné činnosti za rok 2010. Dostal tedy částku **26 290 Kč**, kterou měl na pojistném zaplatit.

$$0,50 \times 389\,477 = 194\,738,50 \text{ Kč}$$

$$0,135 \times (194\,738,50 \times 12) / 12 = 26\,290 \text{ Kč}$$

Dále musí vypočítat, kolik zaplatil na zálohách na pojistné, což u pana Závory činí **26 010 Kč**. Doplatek se pak vypočte jako rozdíl zaplacených záloh na pojistném a pojistného, které měl zaplatit za celý rok 2010 a ten je tedy ve výši **280 Kč**.

$$26\,290 - 26\,010 = 280 \text{ Kč}$$

Tento doplatek je pan Závora povinen zaplatit do 8 dnů ode dne, kdy byl nebo měl být podán Přehled o příjmech a výdajích.

6.4.3.2. Přehled termínů plateb na rok 2011 na sociálním pojištění

Tento přehled musí pan Závora podat do 1 měsíce ode dne, kdy mělo být podáno Přiznání k dani z příjmů na OSSZ, konkrétně ÚP Praha 10, V Korytech 1536/8, 100 00 Praha 10. Opět musel vypočítat rozdíl mezi pojistným, které měl zaplatit a úhrnem záloh, které již zaplatil. Pojistné vypočetl jako součin vyměřovacího základu daně, který činil **194 739 Kč** a sazby důchodového pojištění (**28 %**) spolu se sazbou příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (**1,2 %**). Pojistné tedy činilo **56 864 Kč**.

$$194\,739 \times (0,28 + 0,012) = 56\,864 \text{ Kč}$$

Úhrn zaplacených záloh činil pouze **43 800 Kč**, a tudíž musel pan Závora ještě **13 064 Kč** doplatit, a to do 8 dnů ode dne, kdy bylo nebo mělo být podán Přehled o příjmech a výdajích.

$$56\,864 - 43\,800 = 13\,064 \text{ Kč}$$

Vyjmenované tiskopisy se nacházejí v přílohách.

6.4.4. Přiznání k dani z příjmů fyzických osob

Po vyplnění přílohy k daňovému přiznání a přehledů o příjmech a výdajích OSVČ je pan Závora povinen vyplnit a odevzdat také Přiznání k dani z příjmů fyzických osob podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů za zdaňovací období (kalendářní rok) 2010 (dále také jen „DAP“). Přiznání obsahuje 7 oddílů. **Oddíl – Údaje o poplatníkovi** – zde pan Závora vyplní své jméno, příjmení, titul, státní příslušnost a adresu místa pobytu v den podání DAP

2. Oddíl – Dílčí základ daně, základ daně, ztráta – tento oddíl obsahuje ještě dva další pododdíly

1. Výpočet dílčího základu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 6 zákona) – v této části pan Závora nevyplňuje žádné položky, jelikož nebyl zaměstnán,
2. Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob podle § 6, § 7, § 8, § 9 a § 10 zákona, základ daně a ztráta – v této části vyplní pan Závora následující položky:

Dílčí základ daně nebo ztráta z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona	389 477
Základ daně	389 477
Základ daně po odečtení ztráty	389 477

3. Oddíl – Nezdánitelné části základu daně, odčitatelné položky a daň celkem – v této části pan Závora opět vyplní jen určité položky:

Základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně	389 477
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů	389 400
Daň podle § 16 zákona	58 410

Daň byla vypočtena jako základ daně vynásobený daňovou sazbou, která činí **15 %**.

$$389\,400 \times 0,15 = 58\,410 \text{ Kč}$$

4. Oddíl – Daň celkem, ztráta

Daň podle § 16 zákona	58 410
Daň celkem zaokrouhlená na celé Kč nahoru	58 410

5. **Oddíl** – Uplatnění slev na dani a daňové zvýhodnění – pan Závora uplatní pouze slevu na poplatníka, neuplatňuje slevu na manželku ani nemá žádné děti

Sleva na poplatníka	24 840
Úhrn slev na dani	24 840
Daň po uplatnění slev	33 570
58 410 - 24 840 = 33 570 Kč	

6. **Oddíl** – Dodatečné DAP – pan Závora nepodává žádné dodatečné DAP

7. **Oddíl** – Placení daně – v této části, vyplňuje pan Závora pouze jednu položku:

Zbývá doplatit	33 570
----------------	---------------

Dále pan Závora uvede přílohy, které přikládá a prohlášení, že všechny jím uvedené údaje v tomto přiznání jsou pravdivé a úplné a stvrdí je svým podpisem.

Přiznání k dani z příjmů fyzických osob se nachází v přílohách.

6.4.5. Přehled termínů plateb daně z příjmů na rok 2011

Pan Závora musí podat přiznání k dani z příjmů do 1. dubna 2011 a také zaplatit výše vypočítanou daň, která činí 33 570 finančnímu úřadu, konkrétně FÚ pro Prahu 10, Petrohradská 1486/6, 101 00 PRAHA 10.

6.5. Výpočet výdajů paušálem – procentem z příjmů

Nyní ještě pro porovnání vhodné vypočítat výdajů paušálem, kdyby je pan Závora takto uplatňoval, zda by to bylo pro něj výhodnější či ne. Pan Závora by tedy evidoval pouze své příjmy, které za celý rok 2010 činily **675 824 Kč**. Jelikož se zabývá řemeslnou živností, procento z příjmů, které může použít, je 80 %. Výdaje se v tomto případě vypočítají jakou součin příjmů a procenta vyděleného stem a budou ve výši **540 659 Kč**.

$$675\,824 \times 0,80 = 540\,659 \text{ Kč}$$

Dále si pan Závora vypočítá základ daně z příjmů jako rozdíl mezi příjmy a procentem vypočtenými výdaji, který činí

$$675\,824 - 540\,659 = 135\,165 \text{ Kč}$$

Poté zaokrouhlí základ daně na celá sta Kč dolů tedy na **135 100 Kč** a vypočte daň jako součin zaokrouhleného základu daně a **15%** procentní sazbou pro výpočet daně z příjmů vydělenou stem. Daň před uplatněním slev tedy činí **20 265 Kč**.

$$135\,100 \times 0,15 = 20\,265 \text{ Kč}$$

Po výpočtu výše uvedené částky může pan Závora ještě uplatnit slevu na poplatníka, která čítá **24 840 Kč**. Tím získá konečnou částku daně, kterou musí zaplatit.

$$20\,265 - 24\,840 = 0$$

Avšak tím, že daň po uplatnění slev vychází v záporných číslech, znamená to, že pan Závora nemá povinnost platit žádnou daň.

Pokud bychom tedy porovnali obě dvě metody výpočtu daně – evidování příjmů i výdajů a uplatnění výdajů procentem z příjmů, je vidět, že by pro pana Závora bylo jednoznačně lepší využít druhou z možností, tedy uplatňovat výdaje procentem z příjmů.

ZÁVĚR

Jedním z cílů mé práce bylo shrnout získané informace a nabyté znalosti a ukázat, jaké povinnosti čekají podnikatele, který se rozhodne vést daňovou evidenci. Ať už se jedná o povinnost registrační při zahájení činnosti, kdy má podnikatel po získání příslušného oprávnění povinnost přihlásit se u finančního úřadu, u zdravotní pojišťovny a na okresní správě sociálního zabezpečení. Dále má povinnost evidovat příjmy a výdaje, majetek a závazky, uzavírat deník příjmů a výdajů a také správně vypočítat základ daně a následně daň z příjmů.

Nejprve jsem se zaměřila na vymezení teoretických základů, které jsou potřebné k pochopení problematiky daňové evidence, jako jsou základní pojmy a povinnosti podnikatele. Je nutné, aby se s těmito pojmy a povinnostmi podnikatel seznámil před zahájením činnosti, jelikož jak se říká: „*neznalost neomlouvá*“. V případě takové neznalosti se totiž podnikatel může dostat do značných problémů, které mohou mít budoucí zásadní dopad na jeho podnikání.

Důležitou součástí teoretické části je také vymezení hlavních rozdílů mezi daňovou evidencí a účetnictvím u dlouhodobého majetku, zásob, pohledávek, závazků a základu daně z příjmů. Cílem bylo ukázat, jak jsou tyto jednotlivé položky zachyceny v daňové evidenci a v účetnictví. Co se týče právě daňové evidence, je méně administrativně náročná než účetnictví, proto je pro podnikatele jednoznačně výhodnější ji zvolit, pokud tuto možnost má a nejsou zde jiné skutečnosti, které by zapříčinily to, že by podnikatel byl nucen stát se účetní jednotkou a vést účetnictví.

Dále jsem se věnovala členění příjmů a výdajů, majetku a závazků a jejich evidenci. Ovšem, jak bylo v mé práci již řečeno, není rozhodující forma evidence, ale její obsah, který musí odpovídat aktuálně platným zákonům s tím souvisejícím.

Dalším cílem bylo ukázat, jak zaznamenávat příjmy a výdaje ve správném členění pro výpočet základu daně, daně z příjmů a vyplnění daňového přiznání. Celá praktická část, která je založena na příkladu měla vyústit ve správné vyplnění daňového přiznání, které je vlastně cílem vedení daňové evidence po skončení zdaňovacího období. Pro porovnání jsem ještě provedla výpočet základu daně a daně z příjmů oběma možnými způsoby, tzn., pokud by daný podnikatel evidoval příjmy a své skutečné výdaje, nebo vypočítal výdaje procentem z příjmů, neboli paušálem. Na základě provedených výpočtů jsem došla k závěru, že pro daného podnikatele by byla výhodnější druhá možnost, tedy kdyby evidoval pouze příjmy a výdaje uplat-

ňoval paušálem. V tomto kontextu je možné konstatovat, že v současné době je výše výdajových paušálů individuálních podnikatelů nastavena velmi štědře. Zejména z těchto důvodů plánuje Ministerstvo financí České republiky s účinností od 1. Ledna 2013 jejich faktické omezení (formou maximální absolutní výše takto spočtených výdajů, resp. nemožností uplatňovat některé slevy na dani).

Závěrem bych chtěla říci, že touto prací jsem si ucelila získané informace a nabyla další znalosti týkající se problematiky daňové evidence u individuálních podnikatelů.

Literatura

CARDOVÁ, Z. Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele. 2. vyd.

Praha: Wolters Kluwer, 2010. 158 s. ISBN 978-80-7357-502-1.

SEDLÁČEK, J. Daňová evidence podnikatelů 2011. Praha: Grada, 2011.

ISBN 978-80-247-3802-4.

MACHÁČEK, I. Daň z příjmů fyzických osob 2010: praktická pomůcka k daňové

optimalizaci. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-188-8.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Přílohy

Karta dlouhodobého majetku

Peněžní deník

Příloha č. 1 k přiznání k dani z příjmů fyzických osob

Přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2010 - PSSZ

Přehled OSVČ za rok 2010 - VZP

Přehled termínů plateb na rok 2011 na sociálním a zdravotním pojištění

Přiznání k dani z příjmů fyzických osob